

EARLY MODERN ENGLISH MUSIC

Cançons, consorts & grounds, 1500-1550

Farewell my joy	R. Cooper (c. 1474 - c. 1535)
Where be ye, my love?	Anònim (c. 1520)
Consort IX & X	Anònim (c. 1520)
La bell fyne	Anònim (c. 1530)
Kyng Henry the VIII Pavyn	Anònim (c. 1530)
Galliard	Anònim (c. 1530)
Consort XXI	Anònim (c. 1520)
I have been a foster	R. Cooper
Variations on a foster	
The short mesure	Anònim (c. 1530)
Prelude	Anònim (c. 1520)
I love unloved	Henry VIII (1491 - 1547)
The time of youth	Anònim (c. 1570)
Goodnight ground	Henry VIII
Consort XVI	Anònim (c. 1600)
Ane Groundel	H. Aston (c. 1485 - 1558)
Maske	T. Preston (fl. 1550)
Uppon La Mi Re	Anònim (c. 1530)
My lady careys dompe	H. Aston
Hornepype	

SIGUES AMIC DE LA FUNDACIÓ CIMA DE JORDI SAVALL

Ser amic de la Fundació CIMA vol dir col·laborar directament amb tots els projectes musicals, de recerca, pedagògics i socials que desenvolupem!

Contacta amb nosaltres a:
amics@fundaciocima.org
 Tel. 93 594 47 60
www.fundaciocima.org/amics/

FUNDACIÓ
**Centre
 Internacional
 de Música
 Antiga**

Fonts: Londres, British Library, Add. 31922. Londres, British Library, R. App. 58. Londres, British Library, Add. 29996. Dublín, Trinity Collage Library, Ms. D.3.29.

Edimburg, National Library of Scotland, MS 9447. Oxford, Christ Church Library, Ms. 979.

TASTO SOLO

Guillermo Pérez, organetto & direcció artística
David Catalunya, clavisimbalum de martells
Béregère Sardin, arpa renaixentista

Early Modern English Music

La història de l'*organetto*, l'icònic petit orgue medieval, es perd al segle XVI, amb uns testimonis cada vegada més rars i espaiats. En tan sols poques dècades, aquest instrument caigué en un son profund que l'esborrà de tota activitat musical durant prop de cinc-cents anys. En quin moment i per quins motius s'inicià aquest interminable període de letargia? Aquestes qüestions fa temps que són objecte de discussió entre els músics de Tasto Solo, intrigats per la transformació de la família dels teclats gòtics –la de l'*organetto*, així com la del *clavisimbalum* o de l'*eschiquier*–, que a l'inici del Renaixement patí les conseqüències dels profunds canvis estètics i formals que menà inexorablement aquests instruments a la seva desaparició. El 2013, Tasto Solo inicià un projecte de recerca motivat per aquests plantejaments, amb l'ambició de fer-ne també un laboratori de recerca pràctica, amb la concepció d'un programa de concert per a confrontar els repertoris anglesos de la primera meitat del segle XVI amb les característiques organològiques i tècniques dels teclats antics: la recerca de les fronteres i potser un esbós d'algunes respostes. **EARLY MODERN ENGLISH MUSIC** és la culminació d'aquesta aventura a través del temps.

Amb la pujada al tron d'Enric VII el 1485, que cloqué un important episodi d'inestabilitat, la nova dinastia Tudor s'inspirà per naturalesa en el model dels grans ducs de Borgonya per a bastir la seva hegemonia i refermar el seu poder. Felip el Bo fou en gran part la figura de referència: dirigent carismàtic, diplomata hàbil i gran patrocinador de la creació artística, particularment musical. Fou en aquestes circumstàncies que Enric VIII esdevingué rei el 1509. Melòman empedreït, personatge excèntric i referent incontestable de la història de la música del Renaixement, Enric VIII també fou un gran apassionat de les obres antigues. Els manuscrits de la seva col·lecció contenen, a més de noves composicions, una notable antologia de peces que daten del segle anterior. Per altra banda, l'entorn del monarca reté homenatge als "*mastyrs of musyke*", parlant de Johannes de Muris i Philippe de Vitry, ambdós nascuts abans de 1300. Aquest endinsament en el passat dona més relleu a les innovacions del llenguatge musical afaiçonat pels compositors anglesos del començament del segle XVI: una barreja fresca en què les tonades de caire popular es fonen amb obres de contrapunt erudit i amb gust pels cromatismes. Dins l'àmbit dels teclats, els inventaris d'Enric VIII presenten una col·lecció molt àmplia i variada, amb descripcions a vegades ambigües. A les dècades de 1510-1520, el monarca amplià el nombre de músics especialitzats en aquests instruments, amb la contractació de dos virtuoses procedents d'Itàlia: Benedictus de Opiciis i Dionysius Memo. Juntament amb altres ministrers d'instruments de teclat de la cort, com Arnold Jeffrey, Zuan de Leze o Mark Smeton, formaren la generació anterior als famosos virginalistes. Probablement foren hereus d'una tradició que podria tenir les seves arrels cent anys enrere, si hom té en compte l'extraordinària definició donada

vers 1460 pel savi txec Paulus Paulirinus, d'aquest instrument de teclat tanmateix profundament associat amb el període elisabetià: "El virginal és un instrument que presenta una forma de l'estil dels clavicordis, amb cordes de metall que produeixen la sonoritat del clavicèmbal (*clavicimbalum*). Compta amb 32 fileres de cordes, que hom posa en moviment prement les tecles amb els dits, tot produint una suau resonància en els tons i els semitons. Hom l'anomena virginal perquè, com la Verge, emet una veu molt dolça i suau." Aquest testimoni sorprenent ens recorda que el fil de la història és molt més complex que una senzilla successió d'esdeveniments. Dins l'art, allò antic i allò nou sovint conviuen en el moment.

A **EARLY MODERN ENGLISH MUSIC**, Tasto Solo utilitza dos instruments de teclat que es trobaven en vies de desaparició al cinc-cents, així com una arpa renaixentista, molt de moda a l'època. Aquest petit conjunt de cambra és certament menys representatiu que els grups de cordes pinçades, violes o vents, característics en els Tudor. En canvi, vista la impressionant tria d'instruments de la que disposava Enric VIII, el seu gust per allò antic i la diversitat dels repertoris i corrents que conflueixen a la seva cort, aquesta formació no seria inconcebible. El programa està constituït per tres tipus de composicions: cançons de cort, *consorts* instrumentals i una selecció de peces sobre baixos obstinats, els populars *grounds*, als quals és dedicat el terç final del concert. En la seva majoria, es tracta d'obres copiades entre els anys 1500 i 1550 en dos manuscrits importants conservats a la British Library de Londres: l'*Additional 31922* (núm. 1-3, 7, 8, 12, 13, 15), conegut com a "manuscrit d'Enric VIII" i que conté repertori profà, vocal i instrumental, atribuït al monarca i als compositors del seu entorn, i el *Royal Appendix 58* (núm. 4-6, 10, 19, 20), una miscel·lània que conserva alguns dels exemples més bonics del repertori de teclat anglès del començament del segle XVI. Aquestes darreres peces són, en definitiva, el fruit de varies fases evolutives que acabarien bastint els pilars de l'univers del teclat modern: noves formes musicals específiques per a aquests instruments, l'ús cada vegada més marcat de textures polifòniques i contrapuntístiques, així com l'eixamplament de les tessitures per a explotar els límits de les veus agudes i greus. Són tants paràmetres allunyats d'instruments que, per motius de construcció, no poden augmentar de mida o que són senzillament estranys a l'ús del teclat a dues mans. Algunes d'aquestes "limitacions" trobades a l'*organetto* i al *clavisimbalum* han guiat els arranjaments d'una part del programa, mentre que altres són el resultat d'adaptacions i de la *posada en tabulatura* de peces originàriament vocals, una pràctica molt habitual al llarg de la història de la música antiga, de la qual els manuscrits medievals del segle XV donen nombrosos exemples. Les veus addicionals o també les noves composicions, com és el cas dels preludis o les variacions en l'estil del *bagpipe* (instrument relacionat amb certes tipologies d'orgue portàtil), van néixer en el decurs d'improvisacions i de moments de recerca durant els anys de preparació d'aquest programa.